

Rob van Kan.
© Annemiek Mommers

JONGSTE RECHERCHECHEF

De strakke keuzes van een politiechef

Hij is verreweg de jongste recherchechef van Nederland.

Rob van Kan uit Elsloo is 34 en nu een jaar baas van de opsporing in Limburg. Er wordt geschoven met rechercheurs op dit moment. „Maar het zal nooit zo zijn dat zware onderzoeken niet meer gedraaid worden. Er wordt wel strakker gekozen.”

DOOR ANNELIES

Een echte bèta-man, met een technische opleiding. En met een absolute bliksemcarrière bij de politie. Rob van Kan wilde als kind al graag bij de politie, maar vond het zonde van zijn zeven jaar atheneum om de ‘basis’-politieopleiding te gaan doen. Hij studeerde biometrie, een wetenschap die wel met veiligheid samenhangt en die in principe bijvoorbeeld pasjes, wachtwoorden, codes en handtekeningen kan vervangen. „Maar de politie is altijd blijven kriebelen. Toen kwam er een masteropleiding recherchekunde met een forensisch-technische richting. Sloot perfect aan. Ben daarna bij forensische opsporing terechtgekomen.”

Hoofd boven water

Na een uitstapje naar het Landelijk Expertisecentrum Forensische Opsporing en diverse managementcursussen later, werd hij teamchef specialistische ondersteuning in Limburg, daarna volgde recherchechef. „Dacht wel in het begin: hoe ga ik mijn hoofd boven water houden bij al die doorgewinterde recherchechefs?”

Een synthetisch drugsfabriek in een woonwijk concurreert nu niet met de ene crimineel die de andere neerschiet op een industrieterrein. Als we een keuze moeten maken, wat is dan de meest evidente?

Van Kan vindt forensisch-digitale en -technische kennis hard nodig in de veranderende samenleving. „Criminaliteitscijfers dalen weliswaar, maar criminaliteit wordt veel complexer. Er wordt steeds minder uit een verhoor gehaald, omdat een verdachte zijn raadsman daarvoor al heeft gesproken. De doorgewinterde crimineel weet precies wat hij aan de telefoon kan vertellen. Je ziet dus dat sporen veel belangrijker worden. Technische, maar zeker ook digitale.”

Vierhonderd mensen heeft Rob van Kan in totaal onder zich, verdeeld over verschillende afdelingen. Daarvan zijn er zo'n veertig teruggevloeid naar de drie districtsrecherches, zodat zij zich intensiever kunnen bezighouden met de veel voorkomende criminaliteit: inbraken, straatroven, overvallen. Deze rechercheurs kwamen vooral van de afdeling 'generiek', zoals de tactische opsporing tegenwoordig heet en waar nu nog ongeveer honderd mensen werken. Daar worden onder meer de TGO's gedraaid, de grootschalige onderzoeken naar moord, doodslag, drugs en ondermijning. Nu veertig tactisch rechercheurs zijn 'uitgeleend' aan de districtsrecherches, kunnen zij op hun beurt mensen afvaardigen naar de basisteams, die ondersteuning behoeven op het gebied van veel voorkomende criminaliteit.

Minder

Dat moet ook van het Openbaar Ministerie Limburg, het bevoegd gezag van de opsporing. Want dat haalt zijn productie op de veel voorkomende criminaliteit (vvc) niet, staat in het Jaarplan 2019. Landelijk ligt de focus op zware criminaliteit; in Limburg gaan politie en OM juist de veel voorkomende criminaliteit aanpakken. Nou nee, zegt Van Kan: „Het is en-en. Maar het zal wel met minder mensen moeten. Het zal nooit zo zijn dat die zware onderzoeken niet meer gedraaid worden. Maar er wordt wel strakker gekozen.” Nu wordt veel meer geprobeerd grote zaken op te knippen. Het streven is er niet meer op gericht die hele bende met twaalf leden alle twaalf tegelijk voor de rechter te krijgen. „Het is veel efficiënter om ze om de beurt voor de rechter te brengen. Wil je alle twaalf tegelijk moet je wachten tot het einddossier klaar is.

Als je een heel grote zaak maakt, heeft de rechtbank ook heel veel zittingsdagen nodig. Als je de zaak in brokjes knipt, kun je met sommige verdachten misschien naar de politierechter.”

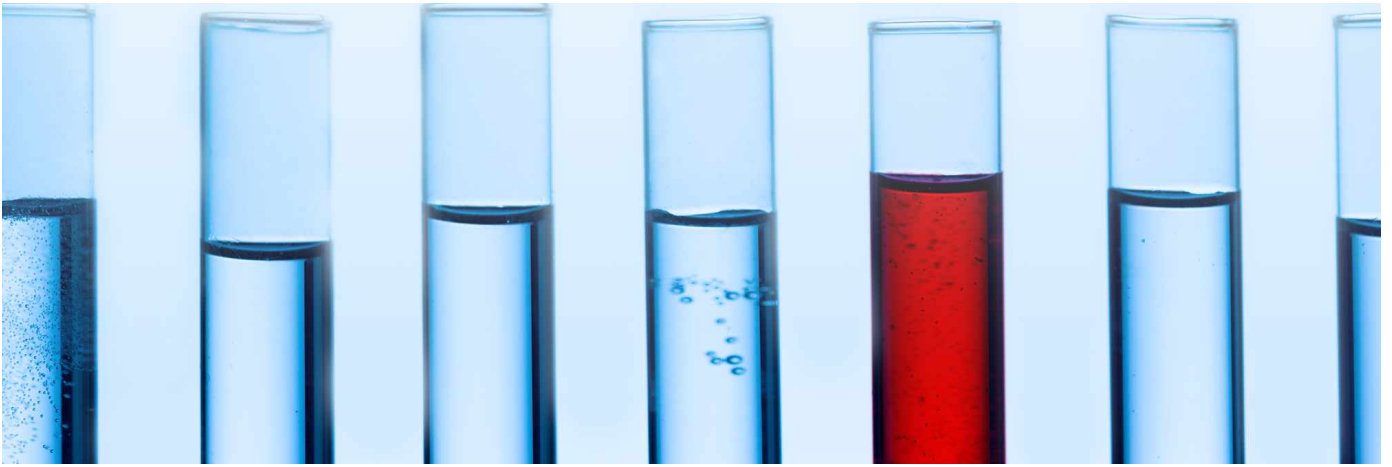
Van Kan wijst er in het gesprek met grote regelmaat op dat ‘strakkere keuzes’ gemaakt moeten worden. „Een synthetisch drugslab in een woonwijk concurreert nu níet met de ene crimineel die de andere neerschiet op een industrieterrein. Als we een keuze moeten maken, wat is dan de meest evidente?” Hij heeft duidelijk zijn voorkeur, maar kiest niet hardop: „Ik maak die keuze niet, dat doen we samen met het OM.”

De rechercheurs die nu voor twee jaar zijn ‘uitgeleend’ aan de districten, gaan niet in blauw de straat op. „Zij zijn bezig met opsporing. De blauwe diender heeft nu ook die vvc-verplichting en doet opsporingstaken, terwijl hij daar meestal niet zoveel mee heeft. Als je daar iemand bijzet voor de opsporing, kan de blauwe agent gewoon op straat zijn werk doen.”

Kritiek

Op de werkvloer is er wel kritiek op die opgelegde keuze voor de veel voorkomende criminaliteit. Er is een brief naar de Kamercommissie gegaan, mede ondertekend door de chef zware criminaliteit. Dat weet Van Kan uiteraard, maar hij staat daar niet achter. „Zeker niet. In mijn functie heb ik een afdelingsbelang en een organisatiebelang. Ik zie dat we mijn collega in het blauw over de kling aan het jagen zijn. Die draait dienst op dienst. Het ziekteverzuim is met 9 procent hoog. Ik vind echt dat we die collega moeten helpen.”

Rob van Kan ziet zijn politiewerk niet als een *life time job*. Hij is aan het promoveren op een onderzoek naar het belang van forensische radiologie bij schietincidenten, aan de faculteit geneeskunde van de Universiteit Maastricht. „Ik vind dat wel grappig: ik heb een technische vooropleiding, een juridische politieopleiding en een medische promotie. Wat ik hierna ga doen, weet ik nog niet. Ik kan best veel kanten op.”

(annemiek mommers/istock)

© annemiek mommers/istock

POLITIE

Commercieel onderzoek DNA: wat zijn de risico's?

Politie Limburg wil DNA-onderzoeken onderbrengen bij een commercieel forensisch instituut. Dit moet de politieonderzoeken, die nu vertraging oplopen door afspraken met het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), versnellen. Maar hoe zit het met de risico's van de samenwerking met een privaat bedrijf?

DOOR RIK VAN HULST | MAASTRICHT |

Het NFI pluist nagenoeg alle sporen na voor politie en justitie. Hiervoor worden afspraken gemaakt met de elf Nederlandse politie-eenheden, bijvoorbeeld hoeveel digitale of DNA-sporen ze mogen insturen. De politie Limburg heeft al jaren moeite met het maximum van 86, aldus hoofd recherche Rob van Kan van de politie Limburg (foto). „Ik zit al acht jaar bij de onderhandelingen. Iedere keer wordt dit probleem aangekaart maar er verandert niets. Ik wil ongelimiteerd onderzoek doen. Nu vertraagt deze gang van zaken de rechercheonderzoeken. We hebben eerder zelfs landelijk aangegeven de overeenkomst niet te willen ondertekenen.”

De politie in Limburg is nu van plan de deur open te zetten voor de commerciële markt. Zij diende een plan in bij het ministerie van Justitie en Veiligheid om forensisch onderzoek uit te laten voeren door het commerciële bedrijf TMFI in Maastricht. Rob van Kan licht toe.

Waar loopt de recherche in Limburg nu tegenaan?

„Politieonderzoeken duren onnodig lang, omdat we afhankelijk zijn van het NFI. De doorlooptijden van DNA-sporenonderzoeken bedragen gemiddeld twee maanden, die willen we terugbrengen naar 72 uur. Ook willen we zo veel sporen laten onderzoeken als wij nodig achten. Ik zal een voorbeeld geven van de huidige situatie. De maand is net begonnen, op 2 april wordt ingebroken in een woning. De politie moet keuzes maken welke sporen worden veiliggesteld en opgestuurd voor onderzoek. Wetende dat we aan een limiet gebonden zijn, kunnen dat er niet te veel zijn. De maand duurt nog lang en wie weet worden er nog moorden gepleegd.”

U wilt samenwerken met een commercieel forensisch instituut. Hoe experimenteel is dit plan?

„We zijn de eersten in Nederland die deze proef gaan uitvoeren. Wij moeten onderzoeken of we meer boeven kunnen vangen op deze manier en misdaad kunnen voorkomen.”

„Tot nu toe verricht het NFI nagenoeg al het forensisch onderzoek voor politie en justitie. Wel heeft iedere politie-eenheid een eigen lab om voorbereidend DNA-onderzoek uit te voeren. Dat zat voorheen bij het NFI. Wij hebben er destijds als enige in Nederland voor gekozen geen eigen lab te bouwen, maar er een te huren. Dat zit op Brightlands, naast The Maastricht Forensic Institute, TMFI. De lijntjes zijn kort.”

TMFI is een commercieel bedrijf met een winstoogmerk. Hoe blijft de kwaliteit van het sporenonderzoek gewaarborgd?

„We werken enkel samen met geaccrediteerde bedrijven. TMFI voldoet aan Europese en Nederlandse eisen die de kwaliteit garanderen.”

Ligt het gevaar op de loer dat marktwerking de NFI de nek omdraait?

„Daar willen we absoluut niet naartoe. Laat duidelijk zijn dat het NFI een geweldig kenniscentrum is, een van de beste ter wereld. Maar ik vraag me af of het NFI alles moet doen qua onderzoek. Het centrum heeft 35 afdelingen, variërend van pathologie en toxicologie tot DNA. Ik denk dat de simpelere onderzoeken best kunnen worden uitbesteed. Let wel, ons plan heeft alleen betrekking op de simpele digitale en DNA-sporenonderzoeken. De samenwerking met NFI blijft bestaan voor de complexe onderzoeken.”

Bestaat het risico dat een commerciële partij de data verkoopt aan een derde partij, zoals een verzekeraar?

„Het beheer van de DNA-databank zit en blijft bij het NFI. De commerciële partijen krijgen hier nooit het beheer over, juist om te voorkomen dat profielen worden verkocht. Daarnaast mag een bedrijf als TMFI geen data bewaren.”

Hoe zit het met de kosten?

„We willen zo'n 200 sporen per maand laten onderzoeken. Een sporenonderzoek kost 50 à 60 euro. Dat kost dus maandelijks tussen de 10. tot 12.000 euro.”

Wat gaat de Limburger hiervan merken?

„Dat veelvoorkomende criminaliteit, zoals woninginbraken en overvallen, vaker en sneller worden opgelost. Onze teams kunnen met dit plan meer zaken doen en voorkomen dat bendes lange tijd misdaden kunnen plegen. Hoe meer onderzoek, hoe groter de kans op een cruciale 'hit' en hoe groter de kans dat de dader snel wordt gepakt.”